

FRA GEOLOGI-SEMINARET I FLEKKEFJORD:

VI BOR I ET OMRÅDE MED NOEN AV DE ELDSTE BERGARTER I NORGE.

I forbindelse med det geologiske seminar som ble holdt i Flekkefjord, arrangert av Sørlandets Geologiforening, i samarbeid med Flekkefjord Folkeakademi, hadde vi flere foredrag om mineraler og bergarter i Flekkefjordsregionen. Hovedforeleser var geolog Torgeir Falkum, som holdt tre foredrag og lektor Ole Frigstad som holdt ett. På samtlige foredrag var det fra 80 til 100 tilhørere.

Under ekskursjoner lørdag og søndag besvarte Falkum og Frigstad spørsmål fra en vitebegjærlig forsamling amatørgeologer som kom fra Oslo i øst til Stavanger i vest.

Når geologene skal forsøke å finne frem til den geologiske utviklingshistorien i et område, står de foran et langvarig og tildels meget vanskelig arbeide. Det sier kanskje litt om problemene når geologer har arbeidet i Flekkefjordsregionen siden 1820-årene, og man antakelig er langt fra den endelige løsning fremdeles.

Siden tidlig i 1960-årene har geolog Torgeir Falkum arbeidet i regionen, og han har utført et imponerende arbeid, først med å kartlegge bergartene, og senere med å forsøke å finne frem til den geologiske utviklingshistorien. Flekkefjordsregionen er et uhyre vanskelig område geologisk sett. Bergartene tilhører en stor gruppe som kalles gneis. Dette er hva man på fagspråk kaller metamorfe eller omdannede bergarter. Gamle bergarter i jordskorpen er blitt utsatt for omdannelser og foldinger gang på gang, og det er dette som gjør geologens arbeid så vanskelig.

Vi har tre typer gneis i byens nærhet, og disse finnes igjen i et meget uoversiktlig mønster i hele området.

Den eldste kalles båndgneis etter sine mørke og lyse bånd eller striper. Selve bykjernen ligger i en sone med båndgneis. De to andre typene kalles rosagneis etter fargen som er svakt rosa, og øyegneis som har store øyeformete feltspatkrystaller. Denne siste ser en best i veiskjøringene langs Fedafjorden.

Den eldste av disse bergartene er muligens minst 1500 millioner år gammel, men det er svært vanskelig å rekonstruere hendelsesforløpet fordi området er så uoversiktlig.

De tidligere omtalte foldinger og omdannelser er skyld i dette. Disse omdanningene gikk for seg i flere faser helt frem til for ca. 800 millioner år siden. Området har stort sett ligget som en stabil blokk av jordskorpen de siste 7-800 millioner år. I løpet av dette lange tidsrommet har de ytre kreftene tæret ned fjellene slik at vi i dag går på fjell som opprinnelig lå minst 20 km nede i fjellkjeden.

Hidra har en interessant geologi, og det er kanskje bergarten anorthositt eller labradorstein som byr på de mest interessante områdene. I anorthositten finner vi områder med feltspat som tidligere ble drevet ut. Forekomstene er ikke så store at de kan drives, så i dag har de mest interesse for amatørgeologer. Anorthositten er lettest å kjenne på det praktfulle fargespillet den har. Grunnen til dette er at den inneholder en feltspat som reflekterer blått lys. Den er omkring 1200 millioner år.

Alle bergarter som er eldre enn 600 millioner år kalles med en fellesbetegnelse for grunnfjell, og det betyr at vi bor i et område som har noen av de eldste bergarter i landet, men det vil sikkert ta lang tid før alle problemer i forbindelse med den geologiske utvikling er løst.

E. Gjertsen

Agder Flekksfjords Tidende, 30.08.78.

MINERALMESSE I KOPPARBERG, SVERIGE

Reservér helgen 9. og 10. juni for den tredje stein- og mineralmessen i Gillersklack utenfor Kopparberg i Sverige. Messen starter kl. 10.00 på lørdag.

Det er muligheter for gratis parkering av campingvogner, dessuten er det overnattingsmuligheter på stedet i 3-4 mannsrom med adgang til kjøkken (ta med laken o.l.). Sengeplass bestilles hos Thore Thorsell, Kyrkvägen 10 B, 71 400 Kopparberg, telefon 0580/11331, - men det haster!

Vi sees!